

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

בפני: כב' השופט דורי ספיבק – אב"ד
נציג ציבור (מעבידים) מר אלעזר פרידמן

התובעת:

ע"י ב"כ עו"ד איתן כהן

-

הנתבעים:

1. ר. סובקרונו בע"מ
2. ריצרד סימון נעים
ע"י ב"כ עו"ד לוי מצ'ניק

1

פסק דין

2

3

4 1. התובעת הינה ישראלית שהועסקה בחנות למכירת שעונים ותכשיטים
5 שמפעילה הנתבעת בהונג קונג. היא נעצרה שם על ידי משטרת ההגירה, שכן לא היה לה
6 אישור לעבודה שם. אנו נדרשים להכריע בשאלה האם היתה מוטלת על הנתבעת חובה
7 לדאוג שלתובעת יהיה אישור לעבודה בהונג קונג. ככל שנשיב על שאלה בחיוב, נדון
8 בטענות התובעת בדבר זכותה לסעדים שונים עקב הפרת אותה חובה.

9

10

התשתית העובדתית

11 2. בטרם נפנה לפרוש את התשתית העובדתית הרלוונטית לצורך הכרעתנו, נקדים
12 ונציין כי שני הצדדים הקשו עלינו מאד את מלאכת קביעת העובדות בתיק זה. זאת,
13 מאחר שכל כל אחד מהצדדים ניסה, כבר בכתבי טענותיו ובהמשך בתצהיריו, "למשוך"
14 ול"שפר" את העובדות כך שיתיישבו יותר עם טענותיו. כך, אפילו בעניינים עובדתיים
15 פשוטים שלא היתה אמורה לגביהם מחלוקת (כמו למשל מועד תחילת עבודת התובעת
16 בשירות הנתבעת, מועד חזרתה ארצה מהונג קונג ועוד ועוד) מצאנו בכתבי הטענות של
17 שני הצדדים "פערים" וגרסאות שונות ובלתי הגיוניות. זאת, גם במקרים שבהם ניתן
18 היה ללמוד בקלות יחסית את העובדות לאשורן ממסמכים שבכתב שהוגשו לנו. דומה

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

- 1 שבמקרה זה האחריות לכך מוטלת לא רק על בעלי הדין, אלא גם על פרקליטיהם,
2 שמוטלת היתה עליהם האחריות האתית להקפיד ולוודא כי העובדות כפי שהן מוצגות
3 בפנינו מדוייקות לחלוטין. מכל מקום, עשינו את המירב כדי לברר ולקבוע ממכלול
4 טענות הצדדים וראיותיהם את התשתית העובדתית הרלוונטית להכרעה, אותה נפרוש
5 להלן.
- 6 3. הנתבעת 1, חברת סובקרונו בע"מ (להלן: הנתבעת) הינה חברה ישראלית
7 שעיקר עיסוקה ביצור, שיווק והפצה של שעונים בארץ ובחוץ לארץ. הנתבעת 2, מר ריצ'רד
8 נעים (להלן: הנתבע) הינו בעל מניות החברה ומנהלה.
- 9 4. התובעת החלה לעבוד בנתבעת ביום 1.5.07 (כפי טענתה) או ביום 11.6.07
10 (כטענת הנתבעת). למען הסדר הטוב נציין כבר כאן כי מחלוקת עובדתית זו אינה
11 רלוונטית כלל לצורך הכרעה במחלוקת שבין הצדדים, ועל כן אין צורך שנכריע בה. כך
12 או כך, אין מחלוקת כי עם תחילת עבודתה הועסקה התובעת כמנהלת חנות הנתבעת
13 בראשון לציון.
- 14 5. בסמוך לאחר תחילת עבודת התובעת קיבלה התובעת מהנתבע הצעה לטוס
15 להונג קונג לעבוד בחנות החברה שם. בין הצדדים קיימת מחלוקת, אליה נידרש בהמשך,
16 האם הסיכום עם התובעת היה שהיא תועסק כמנהלת החנות (כפי טענתה) או שכל
17 שהוסכם עימה היה על "נסיעת עסקים לצורך מילוי משימה חולפת, זמנית", שבסיומה,
18 בחלוף תקופה מקסימלית של שלושה חודשים, היתה התובעת אמורה לסיים את
19 העסקתה בהונג קונג ולשוב ארצה. כך או כך, אין מחלוקת כי בין הצדדים נחתם ביום
20 26.6.07 חוזה העסקה אישי (נספח א' לכתב התביעה).
- 21 6. ביום 30.6.07 נחתה התובעת בהונג קונג, והחלה לעבוד בחנות הנתבעת,
22 כשבכיסה אישור אותו קיבלה מהנתבעת (נספח ב' לכתב התביעה).
- 23 בסוף אוקטובר 2007 ביקשה התובעת וקיבלה מהנתבעת אישור לחופשה קצרה
24 בישראל, כדי לבקר את בני המשפחה כמו גם לצורך ניתוח רפואי (סעיף 25 לתצהיר
25 הנתבעת, עמ' 10 ש' 26 לפרוטוקול). בהתאם, התובעת יצאה את הונג קונג ביום 4.11.07,
26 וחזרה לשם ביום 11.11.07 (עמ' 11 ש' 2).

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

7. ביום 13.12.07 בשעת ערב נכנסו לחנות בהונג קונג 8 אנשים לבושים אזרחי, שהציגו את עצמם כנציגי משטרת ההגירה בהונג קונג. הם ביקשו מהתובעת להציג בפניהם אשרת שהיה ואישור עבודה. התובעת הציגה להם את האישור שקיבלה מהנתבעת (נספח ב' לכתב התביעה), אך השוטרים הסבירה לה כי אין המדובר באישור העסקה, וכי שהותה בהונג קונג והעסקתה בחנות הנתבעת שם אינם חוקיים.
- התובעת נעצרה על ידי משטרת ההגירה (צו המעצר צורף לכתב התביעה). היא הובאה למשרדי רשויות ההגירה, נחקרה ושהתה שם ככל הנראה כל הלילה, ואולי אף למשך פרק זמן נוסף למחרת היום (בין הצדדים היתה מחלוקת בדבר משך הזמן המדוייק שבו היתה התובעת עצורה). עם שחרורה היא נדרשה להתייצב בשנית לחקירה נוספת שנקבעה ליום 11.1.08, וכמובן שנאסר עליה לחלוטין להמשיך ולעבוד.
8. התובעת במצוקתה פנתה בדחיפות לנתבעת, וביקשה עזרה. בהתאם, הנתבעת העמידה לרשות התובעת את שירותיו של פרקליטה שבהונג קונג, שביצע עבורה מספר פעולות משפטיות, לרבות מתן ייעוץ משפטי כבר ביום שלאחר מעצרה (עמ' 16 ש' 2) וכן פעולות נוספות לקראת אותה חקירה נוספת שנקבעה. אותו פרקליט גם ייצג את התובעת בחקירה שאכן התקיימה ביום 11.1.08 (ראו נספחים א'-ג' לכתב ההגנה).
9. בהמשך לאותה חקירה נדרשה התובעת להתייצב פעם נוספת במשרדי רשויות ההגירה, וזאת ביום 28.2.08. באותם ימים של אמצע ינואר 2008 הגיע מר נעים (הנתבע 2, שהינו בעליה של הנתבעת, ומנהלה) להונג קונג, ובין היתר נפגש עם התובעת. התובעת טוענת שמר נעים התנער לחלוטין מכל אחריות כלפיה (סעיף 16 לתצהירה) ובין היתר הורה לפרקליט הנתבעת להפסיק ולייצגה (סעיף 14 לתצהירה). לעומת זאת, מר נעים טוען שתפקידו של פרקליט הנתבעת הסתיים בשלב זה, לאחר שהפרקליט הסביר לתובעת וגם לו שהתובעת אינה חייבת להשאר בהונג קונג שכן "כנראה לא תידרש נוכחותה האישית" בדיון הבא "ועורך הדין יוכל להתייצב" בשמה לדיון (סעיף 34 לתצהירו). מר נעים הדגיש שהפציר בתובעת לעזוב את הונג קונג באופן מייד, ואף הבהיר לה שככל שתידרש להיות נוכחת בהמשך ההליכים הנתבעת תטיס אותה מהארץ בחזרה להונג קונג (סעיף 35 לתצהירה).
10. כך או כך, אין מחלוקת כי בשלב הזה נדרשה התובעת להפקיד ערבות, שתבטיח את התייצבותה להמשך ההליכים, וזאת כתנאי ליציאתה מהונג קונג (כך טוענת התובעת, וסעיף 37 לתצהירו של מר נעים מאשר שכך היה). משסירבה התובעת לשוב

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

- 1 ארצה, נמסר לה על ידי הנתבעת כי בנסיבות אלה רואה אותה הנתבעת כמי שהתפטרה,
2 וזאת החל מיום 6.2.08. בהתאם, נערך לה גמר חשבון.
- 3 11. בשלב הזה הפקידה התובעת בעצמה את סכום הערבות שנדרש ממנה, ויצאה
4 מהונג קונג לתאילנד, עם בן זוגה הישראלי ששהה בהונג קונג באותה העת (עמ' 19 ש' 7)
5 וזאת לפרק זמן של כשבועיים (עמ' 18 ש' 2). לפי עדותה היא עצמה, מטרת הנסיעה היתה
6 "לישון ולאכול אצל חברים" ישראלים שהיו בתאילנד באותה העת "ולהירגע מכל
7 הסטרס הזה שהייתי בו" (עמ' 20 ש' 11).
- 8 12. עם חזרתה מתאילנד, ביום 28.2.08, התייצבה התובעת בפני שלטונות ההגירה,
9 ונמסר לידיה כתב אישום על עבודה ללא היתר (נספח 3 לתצהירה). ביחד עם כתב
10 האישום נמסר לתובעת זימון לדיון בעניינה בבית המשפט שם, שנקבע ליום 3.3.08.
11 התובעת התחייבה להופיע לאותו הדיון, ולאחר שהפקידה \$500 ערבות, היא שוחררה
12 (כתב הערבות בהמשך לנספח 3 לתצהירה). התובעת לא התייצבה לאותו הדיון ("אם
13 הייתי בו הייתי בכלא", עמ' 22 ש' 3 לעדותה). תחת זו, היא עזבה את הונג קונג ביום
14 10.3.13, והגיעה לישראל ככל הנראה ביום 13.3.08 (עמ' 24 ש' 24).

15
16

טענות הצדדים

- 17 13. לטענת התובעת, רק ברגע מעצרה הבינה כי הנתבעת הונתה אותה, וכי
18 העסקתה בהונג קונג נעשתה שלא כדין. היא ממשיכה וטוענת שבפועל הותירה אותה
19 הנתבעת לבד, ללא כל תמיכה, להתמודד עם טענות שלטונות ההגירה וההליכים שנקטו
20 נגדה. לטענתה, היה על הנתבעת להמשיך ולשלם את שכר עבודתה בהתאם להסכם
21 ההעסקה עד למועד סיום העסקתה בפועל, עם שובה ארצה. על כן היא טוענת שעל
22 הנתבעת לשלם לה שכר עבודה עבור פברואר ומרץ 2008, וכן דמי פיצויי פיטורים, הודעה
23 מוקדמת, פדיון חופשה והחזר כרטיס הטיסה לישראל. בנוסף, היא תובעת פיצוי עבור
24 עוגמת הנפש שנגרמה לה, באשר לטענתה בעקבות מחדלי הנתבעים רשלנותה וחוסר תום
25 ליבה היא חשה השפלה, זלזול, פגיעה נפשית והשפלה קשה. עוד היא מוסיפה וטוענת
26 שבנסיבות יש מקום להרמת מסך ההתאגדות ולחיובו של מר נעים באופן אישי בכל
27 רכיבי תביעתה.
- 28 14. הנתבעת, מאידך, מדגישה כי התובעת כלל לא התקבלה לעבודה כמנהלת
29 החנות בהונג קונג, אלא סוכם עמה על משימה זמנית וחולפת של פיקוח על תפקוד

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

1 החנויות בחו"ל, ובאופן ספציפי טיפול במשבר שנוצר בחנות בהונג קונג עקב התפטרות
2 המנהלת המקומית שם, כשלצורך "נסיעת עסקים" זו כלל לא נדרש היה אישור עבודה.
3 הנתבעת מוסיפה שככל שהתובעת עבדה בחנות, היא עשתה זו על דעתה שלה, בניגוד
4 מוחלט להנחיות הנתבעת. הנתבעת מוסיפה וטוענת שהתובעת פעלה בניגוד מוחלט
5 להנחיותיה בהשיבה לשוטרי ההגירה שהיא מוכרת בחנות, במקום להסביר להם שהיא
6 מצוייה בנסיעת עסקים. הנתבעת מוסיפה ששכרה עבור התובעת עורך דין כדי לטפל
7 בעניינה, ועשתה כל שהיה ביכולתה כדי לדאוג לתובעת. לטענתה הנתבעת, רק כשהסתבר
8 לה שהתובעת החליטה לנצל את העובדה שנחקרה על ידי רשויות ההגירה כאמתלה
9 להשאר בהונג קונג, יחד עם בן זוגה שהתגורר עמה אותה העת, במקום לחזור לישראל,
10 ראתה בכך הנתבעת התפטרות מצד התובעת, והודיעה לה, כדין, על סיום יחסי עובדת
11 מעביד ביום 6.2.08.

12
13

דיון והכרעה

14 האם היתה מוטלת על הנתבעת החובה לדאוג לאישור עבודה עבור התובעת?
15 15. לא היתה מחלוקת בין הצדדים כי לצורך עבודה בהונג קונג יש צורך באישור
16 עבודה מאת רשויות השלטון שם. להגנתם, טענו הנתבעים כי הסיבה שלא טרחו לפנות
17 ולקבל עבור התובעת אישור שכזה, נעוצה בכך שהיא כלל לא נשלחה לעבודה שם, אלא
18 רק ל"נסיעת עסקים".

19 במחלוקת זו שבין הצדדים, בשאלה האם סוכם עם התובעת על "נסיעת
20 עסקים" שלא כללה כלל עבודה בחנות בהונג קונג (כטענת הנתבעת), או על עבודה
21 מסודרת שם, אנו מכריעים באופן חד משמעי לטובת התובעת. להלן נפרט כיצד הגענו
22 למסקנה זו:

23 ראשית, עיון במסמך תנאי העסקת התובעת (נספח א'), שנחתם בין הצדדים,
24 אינו מותיר לדעתנו ספק בכך שלא הוסכם על נסיעת עסקים, אלא דווקא על נסיעה
25 לעבודה במשרה מלאה. דומה שהמסמך מדבר בעד עצמו, ותומך בעמדת התובעת. מפאת
26 חשיבותו, להלן נביאו את נוסחו כמעט באופן מלא:

27 "להלן תנאי עבודה בחברה סובקרוננו:

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

1. כפי שהוסכם בין החברה לבין הגב' סיוון חיון (להלן: "העובדת") בתמורה לעבודתה בחנות החברה במשרה מלאה, תקבל העובדת בתמורה לעבודתה, 6 ימים בשבוע, מ-16:00 עד השעה 02:00 בבוקר, שכר חודשי של \$2,000 נטו (להלן: "שכר עבודה").
 2. החברה תעסיק את העובדת כעובדת זמנית ובמסגרת זו תעשה את כל שיידרש לעשות, כגון לבדוק את החנות, לבצע ספירת מלאי, הדרכה של עובדים מקומיים, עריכת דו"חות פעולות וכו'.
 3. בנוסף לאמור בסעיף 1, עבור הוצאות, תקבל העובדת סך של \$800 נטו חודשי.
 4. למען הסר ספק, שכר נטו מתייחס לתשלום לאחר הורדת מס הכנסה ביטוח לאומי ומס בריאות.
 5. החברה תעניק לעובדת לכל תקופת העבודה, דיור (להלן: "הדיור"). בתום תקופת העבודה בחברה, העובדת תפנה את הדירה מכל אדם וחפץ....
 6. למען הסר, ספק, הובהר כי במידה והעובדה תחליט לסיים את תקופת עבודתה ו/או לעזוב את מקום עבודתה, וזאת בניגוד להוראות או דרישות החברה, העובדת מתחייבת להחזיר את מלוא ערך כרטיס הטיסה שהיא קיבלה מהחברה.
 7. עוד הובהר כי, התנאים המוסכמים במכתב זה מתייחסת להעסקת העובדת בחנויות החברה בחו"ל בלבד. מכתב זה כפוף לדיני העבודה בישראל. למען הסדר ספק ובכפוף לאמור לעיל, לא תהיה העובדת זכאית לכל תשלום שלא הוסכם עליו במכתב זה."
- הנתבעת בסיכומיה מנסה לשים את הדגש על העובדה שבהסכם עבודה זה נאמר שמשרתה של התובעת הינה "זמנית", אך אפילו אכן סוכם על העסקה זמנית, ברור לחלוטין מההסכם שמדובר בעבודה במשרה מלאה (ולמעשה, משרה הכוללת שעות נוספות רבות מאד, כולן בעבודת לילה). אין שום דבר במסמך שלעיל שתומך, לדעתנו, בכך שדובר אך ורק ב"נסיעת עסקים";

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

- 1 שניית עדותה של התובעת, לפיה עבדה בחנות למעלה מעשר שעות ביום, שישה
2 ימים בשבוע, והכל בידיעת הנתבעים (סעיף 8 לתצהירה) היתה אמינה לדעתנו, ולא
3 נסתרה ;
- 4 שלישיית הפרשנות הרגילה והמקובלת של הביטוי "נסיעת עסקים" ממילא
5 אינה סובלת, להבנתנו, את האפשרות שתבוא בגידרה עבודה רצופה בהיקף שצוין לעיל
6 במשך שלושה חודשים. אבל אפילו היינו מניחים אחרת, לטובת הנתבעת, ואפילו היינו
7 מקבלים את עדות מר נעים בחקירתו הנגדית שדובר על "3 חודשים מקסימום" (עמ' 27
8 ש' 17 לפרוטוקול) הרי שבמקרה שלפנינו, בהעדר מחלוקת שהתובעת החלה לעבוד בחנות
9 בהונג קונג ב- 30.6.07, ונעצרה רק חמישה וחצי חודשים מאוחר יותר, ביום 13.12.07,
10 מאליה "נופלת" טענת הנתבעים שמדובר היה ב"משימה חולפת, זמנית", שכן המציאות
11 הוכיחה שגם בחלוף אותם שלושה חודשים לא סיימה התובעת לעבוד בחנות. עוד נבהיר
12 בהקשר זה כי עדותו של מר נעים לפיה חזרת התובעת להונג קונג, לאחר שהייה קצרה
13 בישראל לצורך חופשה וטיפול רפואי, היתה "טעות שלנו" (עמ' 33 ש' 2) לא הייתה
14 אמינה לדעתנו. אנו קובעים כי המשך עבודתה של התובעת שם, גם בחלוף שלושה
15 חודשים למן תחילת עבודתה, נעשה באישור הנתבעת, בידיעתה ועל פי רצונה ;
- 16 רביעית בסעיף 10.3 לכתב ההגנה טענו הנתבעים, כפי הנראה כדי לנסות ולחזק
17 את טענתם בדבר "נסיעת עסקים", כי סיכמו עם התובעת כי "תטוס לבצע הדרכות
18 לעובדים ופיקוח על התנהלות חנויות הנתבעת גם בסינגפור ובניו-יורק". ברם, מעבר
19 להתייחסות קצרצרה לנושא זה בתצהיר מר נעים (סעיף 11), שלא נתמכה בראיה בכתב
20 כלשהי, לא מצאנו בחומר הראיות דבר וחצי דבר התומך בטענה שכוונת הנתבעת היתה
21 אכן לשלוח את התובעת ל"נסיעות עסקים" למספר ערים בהם היא מפעילה חנויות ;
- 22 חמישית אשר לאותו "אישור" שמסרה הנתבעת לתובעת (נספח ב' לכתב
23 התביעה), ושאותו הציגה התובעת למשטרת ההגירה ההונג-קונגית, דומה שעל פניו ברור
24 לכל הבוחן אותו שלא היה בו די כדי ל"ספק" את משטרת ההגירה שם, ולו רק מהטעם
25 שתאריך האישור הינו 27.6.07, ונאמר בו מפורשות שהתובעת אמורה לשהות בהונג קונג
26 במשך כשלושה חודשים בלבד, בעוד שהביקורת שבה נעצרה התובעת התקיימה ביום
27 13.12.07, דהיינו קרוב לחמישה חודשים לאחר התאריך הנקוב באישור. להלן נביא
28 במלואו את נוסח האישור, ודומה שלשון האישור מדברת בעד עצמה :
- 29 To whom it may concern

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

- 1 This is to certify that Mrs. Sivan Hayun Israeli Citizen is
2 working for our company and has been sent to Hong kong
3 in order to coach and train the local personnel of Sub
4 Chrono Hong Kong, our retail store of jewels and watches.
5 She is supposed to stay in Hong Kong for about 3 months.
6 She will be remunerated in Israel and not in Hong Kong.
7 All her expenses will be paid in Israel as well.
- 8 ושישית נוסף בקשר לאותו "אישור" שנתנה הנתבעת בידי התובעת, כי מר
9 נעים שהעיד מטעם הנתבעת ציין בעצמו בעדותו במענה לשאלה האם מדובר באישור
10 מתאים, שהוא "לא מתעסק בזה". היה לנו מישהו בחברה שמתעסק בזה" (עמ' 28 ש' 20).
11 ברם, אותו "מישהו" לא הובא להעיד במשפט, וכידוע במקרה שכזה חזקה היא
12 שהמנעות הנתבעת מהעדת אותו עד נעשתה מן הטעם שלו היה אותו עד מעיד, היה הדבר
13 פועל לחובתה. על כן אנו קובעים שהנתבעים לא הוכיחו כי אותו "אישור" היה מתאים
14 לפי דיני המקום לצורך העסקת התובעת.
- 15 נוכח כל האמור, אנו מקבלים את טענת התובעת כי הנתבעת לא מילאה את
16 החובה שהיתה מוטלת עליה כמעסיקה, לדאוג להסדיר עבורה היתר לעבודה שם. נציין
17 בהקשר זה, כי לדעתנו החובה להסדיר היתר עבודה בחו"ל על פי דרישות החוק בארץ
18 שבו תבוצע העבודה, הינה תנייה חוזית משתמעת הנכללת, מניה וביה, בחוזה עבודה של
19 כל עובד הנשלח על ידי חברה ישראלית לעבוד בחו"ל. זאת, אף אם, כמו במקרה שלפנינו,
20 חוזה העבודה עצמו (נספח א') לא כלל התייחסות לסוגייה זו. בכך חשפה אותה הנתבעת
21 את התובעת לסיכונים שונים, ובין היתר הסיכון למעצר ולכך שיינקטו נגדה הליכים
22 משפטיים שונים, סיכון שאכן, למרבה עצר, התממש בסופו של יום.
- 23 16. בהערת אגב נדגיש ונבהיר שאין משמעות קביעתנו שלעיל כי הצדדים ליחסי
24 עבודה מנועים מלהגיש ביניהם להסכמה חוזית לפיה העובד הוא זה שידאג בעצמו
25 לאישור העסקתו. ברם, לא כך סוכם במקרה שבו אנו דנים. עוד נציין שתיתכנה נסיבות,
26 שבהם יהיה מקום לדעתנו להטיל על עובד שנסע לעבוד בחו"ל אשם תורם, באחוז
27 מסויים מהנזק שנגרם לו, בגין העובדה שידע מראש, או יכול היה לדעת, כי הינו נוסע
28 לעבוד בחו"ל ללא היתר עבודה כדין. ברם, נדגיש כי במקרה שלפנינו נחה דעתנו, לאור
29 מכלול הראיות, ובשים לב לפער הכוחות והידע הגדול שבין העובדת הצעירה שנשלחה
30 לעבודה בחו"ל, לבין המעסיקה שהעסיקה מספר גדול ביותר של עובדים ישראלים
31 במשרות דומות בחו"ל (עמ' 10 ש' 10), כי אין מקום להטיל על התובעת אשם תורם בגין
32 הנזקים שנגרמו לה עקב העסקתה בחו"ל ללא היתר.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 10-11-32809
12 מרץ 2013

17. בטרם נעבור לדון בסעדים השונים הנכללים בתביעה, נציין שלא נעלמה מאיתנו טענת הנתבעים (סעיפים 23 עד 26 לסיכומיה), לפיה בית דין זה אינו מוסמך לפסוק לתובעת את הסעדים המבוקשים על ידה, שכן עסקינן בתביעה נזיקית, שעניינה בסטנדרט הזהירות המצופה ממעביד, ושהדיון בה הוחרג מפורשות מסמכותו של בית דין זה. אין בידינו לקבל את הטענה, שכן כפי שכבר נפסק, והדברים יפים אף למקרה שלפנינו:

7 "סמכותו של בית דין זה אינה נבחנת לפי הסעד המבוקש אלא
8 לפי עילת התביעה. עילת התביעה עניינה נזקים כתוצאה מהפרת
9 חוזה ליצירת יחסי עובד ומעביד (ולחילופין – חוסר תום לב
10 במשא ומתן לקראת כריתת חוזה. מכאן שעילת התביעה אינה
11 לפי פקודת הנזיקין, אלא חוזית – ולכן מצויה בסמכות בית
12 הדין (כבי' השופט אילן איטח ב- תע"א (ת"א) יעקובוביץ' נ'
13 ט.י.ד.ן. הנדסה (2.9.12), שבו התבררה תביעתו של עובד בקשר
14 לחוזה עבודה בחו"ל שבסופו של יום לא יצא אל הפועל).

15

16 התביעה לפיצוי בגין עוגמת נפש

18. התובעת העמידה את תביעתה לפיצוי בגין עוגמת הנפש שנגרמה לה לאור כל שתואר לעיל על סך 40,000 ₪. לאחר ששקלנו את כל טיעוני הצדדים בעניין זה, אנו מקבלים את מרבית טענותיה של התובעת בהקשר זה, ופוסקים כי על הנתבעת לשלם לה 30,000 ₪ כפיצוי בגין עוגמת הנפש שנגרמה לה. להלן נפרט כיצד הגענו למסקנה זו:

ראשית בית דין זה כבר פסק, באחת הפרשות, כי עובד זר שנעצר מאחר שהועסק בישראל בלא שמעסיקתו הסדירה עבורו היתר עבודה כדין, ותוך שמעסיקתו מוסרת לו מידע שגוי ומטעה בקשר לחוקיות עבודתו בישראל, זכאי בנסיבות מסוימות לפיצוי בגין עוגמת הנפש שנגרמה לו עקב מעצרו (עב 3664/03 בוגדן נ' ג.מ.ט (28.7.05), מותב בראשות כבי' השופטת סיגל דוידוב-מוטולה). הרציונאל שהוחל בפסיקת הפיצוי שם חל, בשינויים המחוייבים, גם במקרה כמו זה שבו עסקינן, שבו מועסק עובד ישראלי בחו"ל ללא היתר עבודה כדין, תוך שמעסיקתו מוסרת לו מידע שגוי ומוטעה בקשר לחוקיות עבודתו בחו"ל;

שנית התובעת פרשה בפנינו בתצהירה את המצב הנפשי הקשה אליו נקלעה בעקבות מעצרה בהונג קונג. מפאת הרצון להגן על פרטיותה לא נחזור כאן על פירוט

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

- 1 עדותה בהקשר זה בתצהירה הראשית, ורק נפנה אל סעיפים 26, 29 עד 32 בתצהירה,
2 שלא נסתרו. במהלך חקירתה הנגדית לגבי נושאים אלה פרצה התובעת בבכי מר (עמ' 22
3 ש' 21) ונודה ונתוודה כי ליבנו יצא אליה, וחשנו כי אכן הפרשה כולה היתה טראומטית
4 עבורה, והותירה צלקות בנפשה;
- 5 שלישיית אמה של התובעת הגישה לנו אף היא תצהיר התומך בגרסתה של
6 התובעת באשר למשבר הנפשי אותו חוותה בעקבות פרשת מעצרה. נציין כי נתנו אמון רב
7 גם בעדותה זו של האם, עת שנשאלה שאלות בעניין זה בחקירתה הנגדית (עמ' 24 ש' 4);
- 8 רביעית התובעת הגישה כנספח לתצהירה (נ/6) מכתב מאת הפסיכולוגית
9 המטפלת שלה, שאף בו מתואר משבר נפשי קשה אליו נקלעה התובעת עקב מעצרה בהונג
10 קונג, והארועים שנילוו לו. נציין בקשר למכתב זה שהנתבעים ביקשו מאיתנו שלא ליתן
11 לו משקל ראייתי כלשהו, לאור העובדה שהפסיכולוגית עצמה לא זומנה להעיד בתיק,
12 ועל כן לא נתאפשר לנתבעים לחקור אותה בחקירה נגדית. ברם, משבחרו הנתבעים
13 עצמם להתייחס בפירוט למכתב זה בסיכומיהם (ראו בסעיף 34 פסקה אחרונה ובהמשך
14 בסעיף 44) ולנסות למצוא בו תמיכה בטענתם כי מצבה הנפשי השברירי של התובעת
15 באותה העת לא היה קשור בהכרח לעובדה שנעצרה בהונג קונג, לדעתנו יש לראותם כמי
16 שויתרו על הטענה לפיה אין ליתן למכתב הפסיכולוגית משקל כלשהו בהכרעה בתיק זה;
- 17 וחמישית החלטנו שלא להענות לעתירת התובעת לעניין עוגמת נפש במלואה,
18 משתי סיבות עיקריות. האחת היא שהתיעוד הרפואי התומך בכל טענותיה של התובעת
19 כפי שהוגש לנו לא היה מלא (ושוב, מפאת פרטיותה של התובעת לא נפרט כאן לאיזה
20 מטענותיה אנו מתייחסים). השנייה הינה שהנתבעים צודקים בכך שהנתבעת הסתירה
21 מבית הדין את העובדה שבימים בהם נעצרה, ובהמשך בנסיעתה לתאילנד, היא לא
22 הייתה לבדה. בדירה בהונג קונג התגורר עימה צעיר ישראלי, שהיה לבן-זוגה באותם
23 הימים (לפירוט והפניות לכתבי בית הדין ולפרוטוקול ראו בסעיפים 11, 14 ו-15 לסיכומי
24 הנתבעים).
- 25
- 26 התביעה לפיצויי פיטורים
- 27 19. אנו דוחים את התביעה לפיצויי פיטורים, לאור העובדה שאפילו לשיטתה של
28 התובעת (המוכחשת על ידי הנתבעים, הטוענים לתקופת העסקה מעט קצרה יותר)

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

1 העסקתה אצל הנתבעים ארכה עשרה וחצי חודשים בלבד, מיום 1.5.07 עד ליום 13.3.08
2 (ראו בסעיף 2 לסיכומיה), דהיינו תקופה קצרה מדי כדי להקים לתובעת זכות לפיצויי
3 פיטורים, אפילו היינו קובעים כי בנסיבות סיום העסקתה היא זכאית, עקרונית, לפיצויי
4 פיטורים.

5
6 התביעה להפרשי שכר, דמי הודעה מוקדמת

7 20. הלכה היא כי כאשר עובד נמצא בתקופת בטלה מאונס שלא באשמתו, וכאשר
8 הוא מוכן ומזומן לבצע את העבודה, הוא זכאי ככלל לשכר עבודה (עע 1357/01 ל"ד נ' י
9 מדינת ישראל (17.3.05)). במקרה שלפנינו, אין מחלוקת בין הצדדים כי לאחר מעצרה
10 של התובעת המשיכה הנתבעת לשלם לה שכר ואש"ל, כמוסכם בחוזה העבודה, וזאת
11 למשך קרוב לחודשיים שבה היתה התובעת מובטלת מאונס שלא באשמתה, החל מיום
12 13.12.07 ועד ליום 6.2.08. האם זכאית התובעת למלוא שכר בגין פברואר ומרץ 2008,
13 כטענתה? לדעתנו לא, ונסביר:

14 ראשית בעוד שבכתב התביעה ובתצהירה טענה התובעת שחזרה ארצה מהונג
15 קונג רק ב- 1.4.08, הרי שבחקירתה הנגדית הודתה שחזרה ארצה כבר ביום 13.3.08 (עמ' 21
16 ש' 24), וכפי הנראה יצאה את הונג קונג מספר ימים קודם לכן. על כן, היא בוודאי
17 שאינה זכאית לשכר עבור חודש מרץ;

18 שנית מהממצאים העובדתיים אותם פרטנו מעלה, עולה שכבר בסוף ינואר
19 יכולה היתה התובעת לחזור ארצה, ותחת זו היא העדיפה לנסוע לתאילנד עם בן זוגה.
20 איננו נכנסים למכלול השיקולים שהביאו אותה להחלטה זו, שכללו בין היתר את רצונה
21 למלא אחר התחייבותה לשלטונות בהונג קונג לחזור להמשך ההליכים בעניינה, אך
22 לדעתנו משברור שבפועל היא שהתה עם חברים ובן זוג בתאילנד במהלך פברואר, ולא
23 פעלה בהתאם להנחיות הנתבעים לחזור מיד ארצה, עמדה להם לדעתנו הזכות לראות
24 את האופן שבו נהגה כהתפטרות. על כן, לדעתנו בנסיבות הנתבעים נהגו כדין עת
25 שהפסיקו לשלם לתובעת על פי חוזה העבודה ביום 6.2.08, ואין הם צריכים לפצותה
26 ברכיב זה;

27 שלישית נוכח כל האמור, מובן שאין בסיס גם לטענתה של התובעת כי היא
28 זכאית לדמי הודעה מוקדמת. יתירה מכך, בשים לב לכך שאין מחלוקת שהוצע לתובעת

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

1 לחזור ארצה כבר במועד כלשהו באמצע ינואר, שהיא סרבה, ושבפועל הופסק תשלום
2 שכרה רק ביום 6.2.08, לדעתנו ניתן להתייחס לתקופה זו כאל מעין הודעה מוקדמת
3 שניתנה על ידי הנתבעת לתובעת, וגם מטעם זה דין תביעתה להודעה מוקדמת להידחות.

4

5 רכיבי תביעה נוספים

6 21. בסיכומיה עתרה התובעת לראשונה לפיצוי בגין פיטורים שלא כדין. ברם, עיון
7 בכתב התביעה מעלה שרכיב תביעה זה כלל לא נכלל בו, וממילא ברור שלא ניתן לנתבעת
8 הזדמנות להתגונן מפניו. משכך, דין רכיב תביעה זה להידחות אף מבלי שנדרש לו לגופו.

9 22. התובעת עתרה לקבלת החזר בגין כרטיס הטיסה חזרה ארצה מהונג קונג.
10 הנתבעת בכתב הגנתה (סעיף 30.2) טענה בתשובה שהתובעת עשתה שימוש בכרטיס
11 החזר שרכשה לה הנתבעת בעת שהגיעה ארצה לצורך חופשה וביצוע ניתוח בנובמבר
12 2007, ועל כן לא היתה חייבת לרכוש עבור הנתבעת כרטיס נוסף. התובעת בתצהיר
13 עדותה בחרה שלא להשיב ולא להכחיש את טענתה זו של הנתבעת או להתייחס אליה
14 בדרך אחרת. על כן אנו דוחים גם רכיב תביעה זה.

15 23. באשר לתביעה לפדיון ימי חופשה, התובעת תבעה בכתב תביעתה פדיון 11 ימי
16 חופשה. כבר בכתב הגנתה (סעיף 29.2) ציינה הנתבעת כי במסגרת גמר חשבון שנעשה
17 לתובעת שולם לה פדיון חופשה בגין 8 ימי עבודה, בהתאם לחישוב החופשה המגיע,
18 בשים לב לתקופת עבודתה. עיון בתצהיר התובעת מגלה שהתובעת אינה מכחישה
19 (ולמעשה כלל אינה מתייחסת לטענתה זו של הנתבעת). עם זאת, לתצהיר התובעת צורף
20 תלוש שכרה לפברואר 2008 (נספח 8) שבו אכן מצויין כי התובעת קיבלה פדיון ימי
21 חופשה כטענת הנתבעת, ובגין מספר הימים הנדרש כנגזרת מתקופת עבודתה. בהעדר כל
22 טענה מצד התובעת כי האמור בתלוש אינו משקף תשלום אותו קיבלה בפועל, גם רכיב
23 תביעה זה נדחה.

24

25 התביעה כנגד הנתבע 2

26 24. האם יש מקום שנרים את מסך ההתאגדות, ונחייב את הנתבע 2 באופן אישי
27 בפיצוי בגין עוגמת נפש שבו חייבנו את המעסיקה הנתבעת? לדעתנו, לא. הלכה פסוקה

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 32809-11-10
12 מרץ 2013

1 היא כי הרמת מסך ההתאגדות תעשה רק במקרים חריגים וקיצוניים, בהם החברה
2 מנצלת את עקרון האישיות המשפטית הנפרדת למטרות תרמית, ככסות לא חוקית
3 לבעליה, או כאשר נעשה ערבוב בין נכסים פרטיים של החברה המעסיקה לבין נכסי בעלי
4 המניות. במקרה שלפנינו כלל לא נטענו על ידי התובעת טענות מסוג זה. טענות התובעת
5 התמקדו בעוול שנגרם לה על ידי מעסיקתה הנתבעת. את הטענות האלה אכן קיבלנו. אך
6 מכאן ועד ייחוס אחריות אישית לנתבע 2, כבעל המניות בחברה, לכל הנזקים שנגרמו
7 לתובעת, הדרך על פי דין היא ארוכה ביותר. לא מצאנו דבר בתיק זה המאפשר לנו ללכת
8 אותה.

9

10 לסיכום

11 25. התביעה מתקבלת בחלקה. על הנתבעת לשלם לתובעת פיצוי בגין עוגמת הנפש
12 שנגרמה לה בסך 30,000 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה
13 (17.11.10) ועד ליום התשלום בפועל.

14 בנוסף הנתבעת תישא בהוצאות התובעת ובשכר טרחת עורך דינה בסך כולל של
15 10,000 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

16 על פסק דין זה ניתן להגיש ערעור לבית הדין הארצי בירושלים, וזאת בתוך 30
17 יום ממועד קבלתו.

18 ניתן היום, א' ניסן תשע"ג, (12 מרץ 2013), בהעדר הצדדים.

19

דורי ספיבק, שופט

אב"ד

נציג ציבור אלעזר פרידמן,

מעבידים

20
21